

COMMUNIST PARTY OF VIETNAM'S OPINIONS ON PRIVATE ECONOMY DEVELOPMENT (1996 – 2021) AND RELATED ISSUES

Hoang Thi Tham

Thương mại University

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 27/10/2022 Revised: 22/11/2022 Published: 22/11/2022	Private economy is an economic component in the Vietnamese economy. Since Vietnam's Communist Party and State had guideline to encourage the private economy development, the opinions and guideline of the Party on private economic development have been consistent and increasingly improved. This makes an important promotion to the development of this economic component. However, there are some problems that need to be studied further in order to unify cognition, create a change in action for the private economy to become an important engine of the economy. With the historical and logical methods, the article clarified the opinions of the Party on private economy development from 1996 to 2021. Research results confirmed the correctness and creativity of the Party in leading the development of private economy. At the same time, the paper discussed some related issues and proposed solutions to the development of private economy in the new period.
KEYWORDS The point Communist Party of Vietnam Development Private economy Related issues	

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN (1996 – 2021) VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

Hoàng Thị Thắm

Trường Đại học Thương mại

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 27/10/2022 Ngày hoàn thiện: 22/11/2022 Ngày đăng: 22/11/2022	Kinh tế tư nhân là một thành phần kinh tế trong nền kinh tế Việt Nam. Từ khi Đảng và Nhà nước chủ trương khuyến khích phát triển kinh tế tư nhân thì quan điểm, đường lối của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân luôn nhất quán, ngày càng được hoàn thiện. Điều này góp phần quan trọng thúc đẩy sự phát triển của thành phần kinh tế này. Tuy nhiên, vẫn còn một số vấn đề cần được nghiên cứu sâu hơn nhằm thống nhất về mặt nhận thức, tạo sự chuyển biến về mặt hành động để kinh tế tư nhân thực sự trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế. Bằng phương pháp lịch sử và logic, bài báo làm rõ quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1996 đến năm 2021. Kết quả nghiên cứu khẳng định tính đúng đắn, sáng tạo của Đảng trong lãnh đạo phát triển kinh tế tư nhân. Đồng thời, bài viết rút ra nhận xét, chỉ rõ một số vấn đề đặt ra và đề xuất giải pháp, định hướng phát triển trong giai đoạn mới.
TỪ KHÓA Quan điểm Đảng Cộng sản Việt Nam Phát triển Kinh tế tư nhân Vấn đề đặt ra	

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.6799>

Email: hoangtham@tmu.edu.vn

1. Giới thiệu

Kinh tế tư nhân là bộ phận cấu thành quan trọng của nền kinh tế quốc dân. Phát triển kinh tế tư nhân là một chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước trong quá trình xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, nhằm khai thác mọi tiềm năng thế mạnh của kinh tế tư nhân, đưa kinh tế tư nhân trở thành động lực quan trọng để thúc đẩy nền kinh tế phát triển [1]. Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta đã khái quát cụ thể những quan điểm, chủ trương của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân [2], [3]; đồng thời cũng từng bước hoàn thiện và bổ sung nhiều Văn kiện Đại hội Đảng nhằm chỉ rõ vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam [4] - [7]. Bên cạnh đó, đã có nhiều công trình nghiên cứu đề cập đến nội dung này ở nhiều góc độ khác nhau. Tác giả Phùng Thế Anh [8] đã khái quát lại những chủ trương của Đảng và kết quả bước đầu đạt được trong phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1986 đến năm 2021. Tác giả Ngô Cẩm Tú [9] đã chỉ ra được những thành tựu, hạn chế của kinh tế tư nhân trong thời gian qua và đưa ra một số giải pháp phát triển kinh tế tư nhân trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế đất nước. Ngoài ra, trong một nghiên cứu khác, quá trình đổi mới nhận thức và triển khai thực hiện của Đảng về kinh tế tư nhân, cũng như một số kết quả đạt được trong việc phát triển kinh tế tư nhân ở Việt Nam cũng đã được đề cập đến [10]. Nghiên cứu những chủ trương, nhận thức mới của Đảng về kinh tế tư nhân qua các Đại hội của Đảng cũng đã được tác giả Hoàng Thị Bích Loan chỉ rõ [11].

Những công trình trên chỉ mới đề cập đến một phần hoặc một khía cạnh của vấn đề nghiên cứu, vì vậy trong bài báo này, tác giả tập trung trình bày khái lược quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1996 đến năm 2021, từ đó rút ra nhận xét, đặt ra một số vấn đề và đề xuất giải pháp, định hướng phát triển cho khung chính sách.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để hoàn thành được mục tiêu nghiên cứu, tác giả đã sử dụng chủ yếu phương pháp lịch sử (lịch đại và đồng đại), phương pháp logic để làm rõ những chủ trương của Đảng. Ngoài ra, tác giả cũng sử dụng phương pháp đánh giá, so sánh, phân tích nhằm rút ra nhận xét về các quan điểm của Đảng trong quá trình phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1996 đến năm 2021; từ đó, đặt ra một số vấn đề và đề xuất giải pháp.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Chủ trương của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1996 đến năm 2021

Kinh tế tư nhân là một bộ phận quan trọng trong nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần ở Việt Nam hiện nay. Kinh tế tư nhân được hiểu là loại hình tổ chức kinh tế dựa trên sở hữu tư nhân về tư liệu sản xuất. Thành phần của kinh tế tư nhân gồm: kinh tế cá thể, kinh tế tiểu chủ, kinh tế tư bản tư nhân. Đối với Việt Nam, phát triển kinh tế tư nhân có vai trò quan trọng trong sự nghiệp đổi mới đất nước. Kinh tế tư nhân đã góp phần to lớn trong việc huy động các nguồn vốn trong xã hội cho đầu tư, phát triển nguồn nhân lực, mở rộng quan hệ kinh tế đối ngoại, hiện đại hóa sản xuất, từ đó góp phần vào sự thành công của công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

Kể từ khi thực hiện đường lối đổi mới, đặc biệt từ Đại hội VIII đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn chủ trương nhất quán phát triển kinh tế nhiều thành phần. Qua mỗi giai đoạn phát triển, quan điểm của Đảng về sở hữu và các thành phần kinh tế nói chung, về vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân nói riêng lại được bổ sung và hoàn thiện. Các quan điểm này thể hiện tập trung trong Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, văn kiện Đại hội Đảng, nghị quyết chuyên đề của Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương và trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII (6/1996) là mốc lịch sử quan trọng, đánh dấu những tiến bộ vượt bậc trong đường lối đổi mới của Đảng: đất nước thoát ra khỏi khủng hoảng kinh tế - xã hội, bước vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Đại hội chủ trương “tạo điều

kiện kinh tế và pháp lý thuận lợi để các nhà kinh doanh tư nhân yên tâm đầu tư làm ăn lâu dài” với điểm nhấn là: “Kinh tế cá thể, tiểu chủ có vị trí quan trọng, lâu dài” [2, tr.677-678]. Như vậy, cùng với đường lối đổi mới được đề ra từ Đại hội VI và Đại hội VII của Đảng, Đại hội VIII tiếp tục nhất quán, lâu dài chính sách kinh tế tư nhân nhiều thành phần, khuyến khích mọi doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài nước khai thác các tiềm năng, ra sức đầu tư phát triển; đối xử bình đẳng với mọi thành phần kinh tế trước pháp luật, không phân biệt sở hữu và hình thức tổ chức kinh doanh, đồng thời, cần tạo điều kiện kinh tế và pháp lý thuận lợi để các nhà kinh doanh tư nhân yên tâm đầu tư làm ăn lâu dài.

Đại hội lần thứ IX của Đảng (4/2001) tiếp tục khẳng định phát triển kinh tế, công nghiệp hóa, hiện đại hóa là nhiệm vụ trung tâm. Chủ trương tiếp tục phát triển nền kinh tế nhiều thành phần, bổ sung thành phần kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài và sắp xếp các thành phần kinh tế theo thứ tự phù hợp hơn, coi trọng kinh tế tư nhân trong nước, chú trọng hơn đến nội lực của nền kinh tế. Về kinh tế tư nhân, Đại hội nhấn mạnh: Kinh tế cá thể, tiểu chủ cả ở nông thôn và thành thị có vị trí quan trọng lâu dài. Nhà nước tạo điều kiện và giúp đỡ để phát triển, khuyến khích các hình thức tổ chức hợp tác tự nguyện, làm vệ tinh cho các doanh nghiệp hoặc phát triển lớn hơn. Đồng thời, khuyến khích phát triển kinh tế tư bản tư nhân rộng rãi trong những ngành nghề sản xuất, kinh doanh mà pháp luật không cấm cũng được Nhà nước chú trọng. Bên cạnh đó, Nhà nước còn tạo môi trường kinh doanh thuận lợi về chính sách, pháp lý để kinh tế tư bản tư nhân phát triển trên những định hướng ưu tiên của Nhà nước, kể cả đầu tư ra nước ngoài; khuyến khích chuyển thành doanh nghiệp cổ phần, bán cổ phần cho người lao động, liên doanh, liên kết với nhau, với kinh tế tập thể và kinh tế nhà nước. Nhà nước cho phép phát triển đa dạng kinh tế tư bản nhà nước dưới hình thức liên doanh, liên kết giữa kinh tế nhà nước với kinh tế tư bản tư nhân trong nước và ngoài nước, mang lợi ích thiết thực cho các bên đầu tư kinh doanh.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội IX của Đảng, Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 5 khóa IX đã ra Nghị quyết số 14-NQ/TW ngày 18/3/2002 về tiếp tục đổi mới cơ chế, chính sách, khuyến khích và tạo điều kiện phát triển kinh tế tư nhân. Hội nghị khẳng định quan điểm chỉ đạo phát triển kinh tế tư nhân là: Kinh tế tư nhân là bộ phận cấu thành quan trọng của nền kinh tế quốc dân. Phát triển kinh tế tư nhân là vấn đề chiến lược lâu dài trong phát triển nền kinh tế nhiều thành phần định hướng xã hội chủ nghĩa, góp phần quan trọng thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trung tâm là phát triển kinh tế, công nghiệp hóa, hiện đại hóa, nâng cao nội lực của đất nước trong hội nhập kinh tế quốc tế [3, tr.57-58]. Nhà nước tôn trọng và bảo đảm quyền tự do kinh doanh theo pháp luật, bảo hộ quyền sở hữu tài sản hợp pháp của công dân; khuyến khích, hỗ trợ, tạo điều kiện thuận lợi và định hướng, quản lý sự phát triển của kinh tế tư nhân theo pháp luật, bình đẳng giữa các thành phần kinh tế. Các hộ kinh doanh cá thể được Nhà nước tạo điều kiện giúp đỡ để phát triển cả nông thôn và thành thị; khuyến khích các hộ liên kết hình thành các hình thức tổ chức hợp tác tự nguyện, làm vệ tinh cho doanh nghiệp hoặc phát triển lớn hơn. Nhà nước bảo vệ lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động và người sử dụng lao động; đồng thời, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp giữa người sử dụng lao động và người lao động trên cơ sở pháp luật và tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái. Bên cạnh đó, Nhà nước còn chăm lo bồi dưỡng, giáo dục các chủ doanh nghiệp nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, gắn bó với lợi ích của đất nước và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, phát huy vai trò của các tổ chức chính trị - xã hội và các hiệp hội doanh nghiệp đối với kinh tế tư nhân nói chung cũng như trong từng doanh nghiệp cũng được đẩy mạnh.

Trước nhu cầu cấp bách đưa Việt Nam sớm thoát khỏi tình trạng kém phát triển vào năm 2010, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X (4/2006) tiếp tục có những đổi mới quan trọng về tư duy kinh tế, cơ chế quản lý kinh tế. Về kinh tế tư nhân, Đại hội tiếp tục khẳng định: phát triển nền kinh tế nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó, kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo; kinh tế nhà nước cùng với kinh tế tập thể ngày càng trở thành nền tảng vững chắc của nền kinh tế quốc dân. “Trên cơ sở ba chế độ sở hữu (toàn dân, tập thể, tư nhân), hình thành nhiều hình thức sở hữu và nhiều thành phần kinh tế: kinh tế Nhà nước, kinh

tế tập thể, kinh tế tư nhân (cá thể, tiểu chủ, tư bản tư nhân), kinh tế tư bản nhà nước, kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài... Kinh tế tư nhân có vai trò quan trọng, là một trong những động lực của nền kinh tế” [4, tr.354].

Thực hiện chủ trương của Đại hội X về việc cho phép đảng viên được làm kinh tế tư nhân, Hội nghị lần thứ ba khóa X (8/2006) đã ban hành “Quy định đảng viên làm kinh tế tư nhân”. Để khuyến khích đảng viên tham gia phát triển kinh tế trong cơ chế mới, Quy định nêu rõ: Đảng viên làm kinh tế tư nhân phải trực tiếp tham gia lao động (lao động quản lý, điều hành sản xuất, kinh doanh; lao động kỹ thuật hoặc lao động chân tay); có quyền kinh doanh các ngành nghề mà pháp luật không cấm. Để đảm bảo tính “định hướng” khi đảng viên làm kinh tế tư nhân, Đảng nhấn mạnh: Đảng viên làm kinh tế tư nhân phải chấp hành pháp luật, Điều lệ Đảng và quy định của Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Có thể thấy rõ rằng, nhận thức của Đảng về kinh tế tư nhân đã được mở rộng và phát triển để phù hợp với tình hình thực tế của đất nước. Đảng có những khẳng định mới về vai trò của kinh tế tư nhân khi coi kinh tế tư nhân là bộ phận cấu thành không thể thiếu, có vị trí quan trọng đặc biệt và ý nghĩa chiến lược trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đồng thời, khuyến khích thành phần kinh tế này phát triển mạnh mẽ hơn nữa trong những năm tiếp theo.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng (01/2011) đã thông qua Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 1991). Cương lĩnh một lần nữa khẳng định: “Phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa với nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, hình thức tổ chức kinh doanh và hình thức phân phối. Các thành phần kinh tế hoạt động theo pháp luật đều là bộ phận hợp thành quan trọng của nền kinh tế, bình đẳng trước pháp luật, cùng phát triển lâu dài, hợp tác và cạnh tranh lành mạnh” [5, tr.73].

Đến Đại hội XII (tháng 01/2016), sự phát triển mới về nhận thức của Đảng đối với kinh tế tư nhân tại Đại hội XII là chính thức xác nhận: “*Hoàn thiện cơ chế, chính sách khuyến khích, tạo thuận lợi phát triển mạnh kinh tế tư nhân ở hầu hết các ngành và lĩnh vực kinh tế, trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế*”, lần đầu tiên khái niệm tập đoàn kinh tế tư nhân xuất hiện [6, tr.107-108].

Quán triệt chủ trương của đại hội, Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương 4 khóa XII (11/2016) tiếp tục xác định rõ việc phát triển mạnh khu vực kinh tế tư nhân Việt Nam cả về số lượng, chất lượng, thực sự là một động lực quan trọng trong phát triển kinh tế. Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI (ngày 3/6/2017) đã thông qua Nghị quyết số 10-NQ/TW “Về phát triển kinh tế tư nhân trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”. So với các quan điểm trước đây, Nghị quyết có một số điểm mới, đánh dấu bước tiến quan trọng trong nhận thức của Đảng về vị thế của kinh tế tư nhân trong thời kỳ mới.

Kế thừa các đại hội trước, Đại hội XIII của Đảng tiếp tục làm rõ và sâu sắc hơn nhiều vấn đề mới về phát triển kinh tế tư nhân. Đại hội lần thứ XIII của Đảng khẳng định, phát triển mạnh mẽ khu vực kinh tế tư nhân cả về số lượng, chất lượng, hiệu quả, bền vững, “*thực sự trở thành một động lực quan trọng trong phát triển kinh tế. Xóa bỏ mọi rào cản, định kiến, tạo mọi điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế tư nhân...*” [7, tr.240]. Đây là chủ trương lớn, nhất quán của Đảng vừa thúc đẩy kinh tế tư nhân tiếp tục phát triển; vừa phát huy vai trò của thành phần kinh tế này trong phát triển kinh tế - xã hội, củng cố an ninh quốc phòng trong tình hình mới; khẳng định vai trò, động lực quan trọng của thành phần kinh tế tư nhân trong hội nhập quốc tế. Kinh tế tư nhân đã góp phần quan trọng trong huy động các nguồn lực xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo việc làm, tăng thu nhập cho người lao động, nhất là các lĩnh vực đầu tư, kinh doanh du lịch, khu đô thị, sản xuất ô tô, nông nghiệp công nghệ cao, thương mại, dịch vụ. Hiệu quả nổi bật của các tập đoàn kinh tế tư nhân gần đây thể hiện khá rõ điều này. Đây là một trong những điểm mới nhất về kinh tế tư nhân ở Đại hội XIII. Từ đây, vai trò, vị thế của kinh tế tư nhân ở Việt Nam đã được nâng lên, coi đó là động lực của nền kinh tế. Đảng và Nhà nước cần tiếp tục hoàn thiện về thể chế, nhất là chỉ đạo tổ chức thực tiễn để thực hiện đúng đường lối, chính sách, phát huy hơn nữa

tiềm năng của kinh tế tư nhân, góp phần phát triển kinh tế - xã hội và con người, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

3.2. Nhận xét quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân từ năm 1996 đến năm 2021 và một số vấn đề đặt ra

3.2.1. Nhận xét

Thứ nhất, tư tưởng và nhận thức của Đảng về kinh tế tư nhân luôn thể hiện sự đồng nhất.

Xuyên suốt các kỳ đại hội từ năm 1996 đến năm 2021, chủ trương của Đảng đã cho phép phát triển nền kinh tế nhiều thành phần, đa dạng về hình thức sở hữu và loại hình kinh doanh để phát triển lực lượng sản xuất, mở ra điều kiện thuận lợi cho kinh tế tư nhân phục hồi và phát triển. Quan điểm của Đảng về kinh tế tư nhân cho đến nay là nhất quán và liên tục phát triển, hoàn thiện dần qua các kỳ Đại hội. Sự đa dạng về thành phần kinh tế đã làm cho quan hệ sản xuất phù hợp hơn với tính chất và trình độ phát triển lực lượng sản xuất ở nước ta. Đây là tiền đề quan trọng giải phóng sức sản xuất, phát triển kinh tế - xã hội, cải thiện và nâng cao đời sống của nhân dân. Những quan điểm này cần được kế thừa và phát triển trong các giai đoạn tiếp theo [8, tr. 106].

Thứ hai, Đảng luôn khẳng định vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân trong nền kinh tế nhiều thành phần.

Điều này được thể hiện qua từng giai đoạn, từ chỗ chỉ là thành phần kinh tế có thể được sử dụng và cần cải tạo bằng những bước đi thích hợp đến chỗ có vị trí quan trọng lâu dài trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, được khuyến khích phát triển; từ chỗ là một trong những động lực của nền kinh tế trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế. Đặc biệt, Đại hội XIII của Đảng không chỉ khẳng định thêm vai trò quan trọng của kinh tế tư nhân mà còn mở ra những cơ hội mới để kinh tế tư nhân phát triển mạnh mẽ hơn với chủ trương không phân biệt đối xử giữa các thành phần kinh tế, các chủ thể thuộc các thành phần kinh tế bình đẳng, hợp tác và cạnh tranh theo pháp luật [9].

Thứ ba, Đảng luôn ghi nhận những đóng góp quan trọng của kinh tế tư nhân cho nền kinh tế Việt Nam.

Kinh tế tư nhân đã được Đảng đánh giá là lực lượng đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế, huy động các nguồn lực xã hội vào sản xuất, kinh doanh, góp phần giữ vững ổn định chính trị - xã hội của đất nước. Từ năm 1996 đến nay, kinh tế tư nhân liên tục duy trì tốc độ tăng trưởng khá, chiếm tỉ trọng 39-40% GDP, thu hút khoảng 85% lực lượng lao động của nền kinh tế, góp phần quan trọng trong huy động các nguồn lực xã hội cho đầu tư phát triển sản xuất kinh doanh, tăng trưởng kinh tế, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tăng thu ngân sách, tạo việc làm, cải thiện đời sống nhân dân, bảo đảm an sinh xã hội [10]. Bên cạnh đó, theo số liệu mới cập nhật cho thấy, đến hết năm 2021, cả nước có 76,2 nghìn doanh nghiệp đăng ký thành lập mới với tổng số vốn đăng ký là 882,1 nghìn tỷ đồng. Nếu tính cả 1.847,9 nghìn tỷ đồng vốn đăng ký tăng thêm của gần 27 nghìn lượt doanh nghiệp tăng vốn, tổng số vốn đăng ký bổ sung vào nền kinh tế đến đầu năm 2022 là 2.730 nghìn tỷ đồng, tăng 30,3% so với cùng kỳ năm trước. Bên cạnh đó, còn có gần 40,7 nghìn doanh nghiệp quay trở lại hoạt động, nâng tổng số doanh nghiệp thành lập mới và doanh nghiệp quay trở lại hoạt động đến hết năm 2021 là 116,9 nghìn doanh nghiệp, tăng 25,4% so với cùng kỳ năm trước [17]... Có thể thấy rằng, kinh tế tư nhân đã góp phần thực hiện mục tiêu công nghiệp hóa, hiện đại hóa, làm thay đổi diện mạo đất nước, tạo dấu ấn, nâng cao vị thế, uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế [8].

Thứ tư, Đảng tập trung hoàn thiện thể chế, chính sách môi trường, tâm lý xã hội trong quá trình xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Đảng đã đề ra các định hướng cơ bản, hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, trong đó, nhấn mạnh về hoàn thiện thể chế sở hữu, phát triển các thành phần kinh tế, các loại hình doanh nghiệp và các tổ chức sản xuất - kinh doanh, hoàn thiện thể chế bảo đảm đồng bộ các yếu tố thị trường và phát triển đồng bộ các loại thị trường. Những chủ trương nêu

trên của Đảng hoàn toàn phù hợp với thực tiễn hiện nay và cần được từng cấp, từng ngành, từng địa phương nhận thức một cách đầy đủ. Đảng đã nhận thức sâu sắc rằng, tạo mọi điều kiện thuận lợi cho khu vực kinh tế tư nhân phát triển cũng chính là tạo điều kiện để giải phóng các nguồn lực phát triển trong xã hội, để nền kinh tế thị trường phát huy tối đa các tiềm năng to lớn của nó. Luận điểm này là nguồn cổ vũ tinh thần khởi nghiệp, đổi mới và sáng tạo, tạo sức sống và đột phá phát triển mạnh mẽ đất nước ta trong giai đoạn mới [11].

Thứ năm, Đảng xác định rõ định hướng phát triển cho kinh tế tư nhân trong tình hình mới.

Trong khi khẳng định kinh tế tư nhân là thành phần kinh tế có vị trí quan trọng lâu dài trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, Đảng và Nhà nước cũng khuyến khích các doanh nghiệp tư nhân chuyển thành doanh nghiệp cổ phần, các tập đoàn kinh tế lớn, bán cổ phần cho người lao động, liên doanh, liên kết với nhau, với kinh tế tập thể và kinh tế nhà nước, trở thành kinh tế tư bản nhà nước. Với các hộ cá thể, tiểu chủ, Nhà nước tạo điều kiện, hỗ trợ để phát triển lên quy mô lớn hơn hoặc liên kết hình thành các tổ hợp tác tự nguyện, làm vệ tinh cho doanh nghiệp. Định hướng này phù hợp với xu thế xã hội hóa lực lượng sản xuất và cũng cho thấy sự thống nhất trong quan điểm, nhận thức của Đảng về sự cần thiết tồn tại cũng như xu thế phát triển kinh tế tư nhân trong nền kinh tế thị trường ở Việt Nam.

Có thể nói, cho đến nay, quan điểm, nhận thức của Đảng về vị trí, vai trò, đóng góp của kinh tế tư nhân cũng như đường lối khuyến khích, tạo điều kiện phát triển kinh tế tư nhân là rõ ràng, đầy đủ, phù hợp với sự phát triển đất nước, từ đó, tạo ra những thành tựu vượt bậc.

3.2.2. Vấn đề đặt ra

Một là, làm rõ vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước và sự bình đẳng giữa các thành phần kinh tế. Khu vực kinh tế nhà nước được xác định với phạm vi rất lớn xét trong tương quan so sánh với các thành phần kinh tế khác thì thể hiện vai trò chủ đạo như thế nào? Thông qua công cụ gì là phù hợp để không chen lấn và làm giảm không gian kinh tế của khu vực tư nhân?.

Hai là, hoàn thiện hệ thống thể chế, chính sách bảo đảm quyền cạnh tranh bình đẳng, nhất là bình đẳng trong tiếp cận các nguồn lực công. Trong khi nhấn mạnh đến bình đẳng giữa thành phần kinh tế tư nhân và các thành phần kinh tế khác, cần phải chống các biểu hiện “lợi ích nhóm” gây bất bình đẳng ngay giữa các doanh nghiệp thuộc khu vực kinh tế tư nhân, tạo nên quan hệ “thân hữu” làm méo mó thị trường và mất động lực cho những doanh nghiệp làm ăn chân chính.

Ba là, tạo môi trường thể chế, tăng cường vai trò hiệp hội ngành, nghề trong liên kết giữa các doanh nghiệp, khắc phục tình trạng thiếu liên kết khi cạnh tranh với tư bản nước ngoài, ứng phó với rủi ro. Hoàn thiện cơ chế bảo đảm cho hợp tác công tư bình đẳng, minh bạch; khuyến khích và thúc đẩy tư nhân đầu tư vào các dự án theo quy hoạch mục tiêu, dẫn dắt của Nhà nước [12].

3.3. Một số đề xuất, định hướng phát triển

Để kinh tế tư nhân có thể phát triển hơn nữa trong tương lai, nghiên cứu mạnh dạn đề xuất một số định hướng về khung chính sách như sau:

Một là, cải thiện năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp và khu vực tư nhân là một trong những cấu phần quan trọng để tăng cường năng lực quốc gia của Việt Nam.

Hai là, Đảng và Nhà nước cần tập trung mạnh mẽ hơn vào chất lượng tăng trưởng của các doanh nghiệp tư nhân.

Ba là, cần có một chính sách khẳng định rõ ràng về việc các doanh nghiệp tư nhân trong nước sẽ là trụ cột của nền kinh tế quốc dân và của năng lực cạnh tranh quốc gia.

Bốn là, trong nội bộ khu vực doanh nghiệp, cần có các biện pháp chính sách nhằm thúc đẩy quá trình tái phân bổ nguồn lực giữa những khu vực doanh nghiệp có khả năng sử dụng nguồn lực (vốn, lao động, đất đai) hiệu quả hơn.

Năm là, Phát huy tiềm năng của khu vực hộ kinh doanh bằng các biện pháp thích hợp sẽ có ý nghĩa quan trọng đối với việc nâng cao hiệu quả hoạt động và năng suất của khu vực kinh tế tư nhân Việt Nam.

Sáu là, các biện pháp chính sách nhằm tăng cường mối liên kết giữa các doanh nghiệp trong nước, các doanh nghiệp FDI và doanh nghiệp nhà nước cần được ban hành và thực thi.

Bảy là, các biện pháp nhằm xử lý hiện tượng thiếu vắng các doanh nghiệp quy mô vừa cần được hỗ trợ bởi các biện pháp và chính sách nhằm thúc đẩy tích tụ vốn, khuyến khích sự tăng trưởng về quy mô của các doanh nghiệp tư nhân.

Tám là, chính sách phát triển doanh nghiệp cần ưu tiên vào việc nâng cao năng lực của doanh nghiệp tư nhân trong việc ứng dụng và nâng cao trình độ công nghệ.

Chín là, cùng với xu hướng của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, sự tăng trưởng của khu vực tư nhân cần phải được dẫn dắt bởi các hoạt động sáng tạo, phải được hướng tới mục tiêu năng suất cao hơn, nhằm đảm bảo năng lực cạnh tranh vững chắc trong những thập niên sắp tới.

Mười là, khu vực kinh tế tư nhân cần chuẩn bị tốt hơn cho thực trạng già hóa dân số, về việc thời kỳ “dân số vàng” sẽ sớm trôi qua và chi phí lao động ngày một tăng [9].

4. Kết luận

Kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng trong phát triển kinh tế, từ năm 1996 đến nay, quan điểm, đường lối của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân luôn nhất quán, ngày càng được hoàn thiện; đóng vai trò quyết định trong việc thúc đẩy sự phát triển của khu vực này. Tuy nhiên, vẫn còn một số vấn đề cần được nghiên cứu sâu hơn nhằm thống nhất về mặt nhận thức, tạo ra những chuyển biến về hành động để kinh tế tư nhân thực sự trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế. Phát triển kinh tế tư nhân mạnh là thông điệp vô cùng quan trọng, nhằm khơi dậy khát vọng làm giàu của toàn xã hội. Từ đó, tạo cơ sở cho việc huy động tối đa các nguồn lực để phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] V. D. Nguyen, “Development solutions private economy of Thai Nguyen province,” *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 201, no. 08, pp. 185-189, 2019.
- [2] Communist Party of Vietnam, *Documents of the National Congress of Deputies in the Doi Moi period* (Lock VI, VII, VIII, IX), Part I, National Political Publishing House, Hanoi, 2019.
- [3] Communist Party of Vietnam, *Documents of the National Congress of Deputies in the Doi Moi period* (Lock VI, VII, VIII, IX), Part II, National Political Publishing House, Hanoi, 2019.
- [4] Communist Party of Vietnam, *Documents of the 10th National Congress of Deputies*, National Political Publishing House, Hanoi, 2006.
- [5] Communist Party of Vietnam, *Documents of the 11th National Congress of Deputies*, National Political Publishing House, Hanoi, 2011.
- [6] Communist Party of Vietnam, *Documents of the 12th National Congress of Deputies*, Office of the Party Central Committee, Hanoi, 2016.
- [7] Communist Party of Vietnam, *Documents of the 13th National Congress of Deputies*, National Political Publishing House, Hanoi, 2021.
- [8] T. A. Phung, “The Party's policy on the private economy through 35 years of implementing the Doi Moi (1986 - 2021),” *Party History Magazine*, vol. 8, pp. 104-108, 2022.
- [9] C. T. Ngo, “The private economy in the socialist market economy in Vietnam today,” *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 201, no. 08, pp. 165-169, tr. 2019.
- [10] T. H. M. Nguyen, “The Party's perception of the private economy over 30 years of implementing the doi moi cause,” *Party History Magazine*, vol. 04, pp. 41-47, 2016.
- [11] T. B. L. Hoang, “New points on the private economic development through congresses of the Communist Party of Vietnam,” *Journal of Information Science and Political Theory*, vol. 08, pp. 41-47, 2021.
- [12] L. H. Mai, “Private economic development in Vietnam today: Barriers and solutions,” *Vietnam Journal of Social Sciences*, vol. 3, pp. 41-48, 2019.